

Riktlinjer för Hjo kommuns minoritetspolitiska arbete

Riktlinjer för Hjo kommuns minoritetspolitiska arbete

Dokumenttyp	Riktlinjer
Fastställt/upprättad	Kommunstyrelsen 2019-12-04, § 173
Senast reviderad	
Detta dokument gäller för	Hjo kommun
Giltighetstid	Tills vidare
Dokumentansvarig	Kanslichef
Dnr	2019-353

1. Inledning	4
2. Internationella konventioner	4
3. Svensk lagstiftning om nationella minoriteters rättigheter	4
4. Mål	5
4.1 Tillsammans skapar vi framtidens Hjo - Mänskliga Rättigheter som grund för Visionen	5
5. Riktlinjer	5
5.1 Information om rättigheter	5
5.2 Delaktighet och inflytande.....	6
5.3 Skydda och främja språk och kultur.....	6
5.4 Äldreomsorg på minoritetsspråk.....	7
5.5 Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter	7

1. Inledning

I Sverige finns fem nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Samtliga uppfyller de kriterier som riksdagen fastställt för att definiera en nationell minoritet:

- En grupp med uttalad samhörighet som till antalet i förhållande till resten av befolkningen inte har en dominerande ställning i samhället.
- En religiös, språklig, traditionell och/eller kulturell tillhörighet som skiljer sig från majoriteten.
- Gruppen har en vilja och strävan efter att behålla sin identitet.
- Gruppen har historiska eller långvariga band till Sverige.

Det är upp till varje enskild individ att själv avgöra om denne anser sig tillhöra en eller flera nationella minoriteter. Samhället kan därför inte ställa några krav på någon att styrka sin tillhörighet. De nationella minoritetsspråken anges i språklagen och är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

2. Internationella konventioner

År 1999 fattade riksdagen beslut om anslutning till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen) och den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen). I samband med anslutningen till konventionerna erkände regeringen judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoritetsgrupper och jiddisch, romani chib med alla varieteter, samiska med alla varieteter, finska och meänkieli som nationella minoritetsspråk (Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk).

Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter slår fast att barn som tillhör en minoritet eller ursprungsbefolkning har rätt till sitt språk, sin kultur och religion (FNs konvention om barnets rättigheter, artikel 30).

Enligt Förenta Nationernas konvention om medborgerliga och politiska rättigheter har de nationella minoriteterna rätt till eget kulturliv, rätt att bekänna och utöva sin religion och att använda sitt eget språk (FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, artikel 27).

3. Svensk lagstiftning om nationella minoriteters rättigheter

De nationella minoriteternas rättigheter beskrivs framför allt i Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Rättigheterna finns även återgivna i ett antal andra lagar. I språklagen (2009:600) finns angivet vilka de nationella minoritetsspråken är samt att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja dessa.

I skollagen (2010:800) slås rätten fast till modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) ska kommunen verka för att det finns tillgång till personal med kunskap i de nationella minoritetsspråken där det behövs i omvårdnaden av äldre människor.

I bibliotekslagen (2013:801) anges att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har ett annat modersmål än svenska, bland annat genom

att erbjuda litteratur på de nationella minoritets-språken. Slutligen är det enligt diskrimineringslagen (2008:567) förbjudet att missgynna någon på grund av personens etniska tillhörighet.

4. Mål

Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (www.manskligarättigheter.se).

Målet för Hjo kommuns arbete är, i likhet med den nationella minoritetspolitiken, att skydda de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

4.1 Tillsammans skapar vi framtidens Hjo - Mänskliga Rättigheter som grund för Visionen

Arbetet med att stärka och främja skyddet av de nationella minoriteternas rättigheter är en del av Hjo kommuns arbete med att värna de mänskliga rättigheterna. Kärnan i Hjo kommuns vision "Tillsammans skapar vi framtidens Hjo" är en kommun som kännetecknas av goda möten. Det innebär en kommun som lever upp till och respekterar de mänskliga rättigheterna och en kommun fri från diskriminering. Hjo är en kommun där medborgarna ges möjlighet att vara delaktiga i utvecklingen och känner samhörighet med kommunen.

Det minoritetspolitiska arbetet bidrar till att uppfylla Hjo kommuns Vision – Tillsammans skapar vi framtidens Hjo. Att leva och verka tillsammans innebär att ta tillvara kulturell och mänsklig mångfald. Vår värdegrund – det Goda mötet - är ett verktyg för att nå målet. Det goda mötet förutsätter att alla människor erbjuds goda möjligheter att leva och bo i Hjo.

5. Riktlinjer

Syftet med riktlinjerna är att se till att Hjo kommun lever upp till de skyldigheter som lagstiftningen garanterar de nationella minoriteterna. Riktlinjerna beskriver kommunens arbete och hur ansvaret är fördelat. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att samordna kommunens minoritetspolitiska arbete.

5.1 Information om rättigheter

Nationell lagstiftning

"Kommuner och landsting ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till."

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

För Hjo kommun innebär detta:

- Kommunstyrelsen ansvarar för att övergripande information om de nationella minoriteternas rättigheter finns tillgänglig på kommunens hemsida.

5.2 Delaktighet och inflytande

Nationell lagstiftning

”Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.”

”Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheter för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.”

”Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.”

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

För Hjo kommun innebär detta:

- Kommunstyrelsen ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna dessa samråd.
- Samråden ska ske genom en strukturerad dialog för att kunna ta hänsyn till de nationella minoriteternas synpunkter och behov inför att ett beslut ska fattas.
- Barns och ungas möjlighet till inflytande och samråd i frågor som rör dem ska särskilt främjas. Kommunstyrelsen ska anpassa formerna för inflytande till deras förutsättningar och skall vara en del i kommunens övergripande arbete med Barnkonventionen.
- Det är kommunstyrelsen som ska identifiera vilka frågor som berör minoriteten men det kan också vara minoriteten som önskar samråda om en specifik fråga och i dessa fall ska myndigheten tillmötesgå önskemålet.

5.3 Skydda och främja språk och kultur

Nationell lagstiftning

”Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.” Språklagen (2009:600)

”Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.”

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

”En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk.” (grundskolan, grundsärskolan, specialskolan) Skollagen (2010: 800)

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken”

Bibliotekslagen (2013:801)

För Hjo kommun innebär detta:

- Kommunstyrelsen ansvarar för att erbjuda elever inom grundskolan och grundsärskolan som tillhör någon av de nationella minoriteterna, modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk samt informera vårdnadshavare om denna rättighet.
- De nationella minoriteternas kultur och språk ska integreras i ordinarie verksamheter, t.ex. i bibliotekens utbud av litteratur, tidskrifter och annan media.

5.4 Äldreomsorg på minoritetsspråk

Nationell lagstiftning

”En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.”

”Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet”.

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

”Kommunen ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden av äldre människor”.

Socialtjänstlagen (2001:453)

För Hjo kommun innebär detta:

- Om det finns personal som behärskar de nationella minoritetsspråken, och vill använda språket i tjänsten, ska den som begär det erbjudas möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen på nationellt minoritetsspråk.
- Kommunstyrelsen ska inhämta information om vilka språkkunskaper som personalen inom äldreomsorgen har och som de vill använda i tjänsten, inklusive kunskaper inom minoritetsspråken.
- Kommunstyrelsen ska vid rekrytering av personal inom äldreomsorgen beakta de sökandes språkkunskaper, inkl. kunskaper inom minoritetsspråken och minoriteternas kultur

5.5 Användning av minoritetsspråk i myndighetskontakter

Nationell lagstiftning

”Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdande för part, om ärenden kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.”

”Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.”

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

För Hjo kommun innebär detta:

- Om det finns personal som behärskar finska, meänkieli och samiska, och vill använda språket i tjänsten, ska Hjo kommun erbjuda enskilda personer att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter som rör ett enskilt ärende.
- Samtliga verksamheter ska inhämta information om vilka språkkunskaper medarbetarna har, inklusive kunskaper inom finska, meänkieli och samiska, och som de vill använda i tjänsten.
- Om det finns behov ska verksamheterna arbeta för att det finns personal med kunskaper i finska, meänkieli och samiska som kan hjälpa personer vid kontakt med nämnderna i enskilda ärenden.